

Bestyrelsens beretning

Et sundhedsvæsen og dets medarbejdere under pres

Da LVS sidste år gjorde status over det forgangne år, var det pandemiens år 2 der fyldte.

Talen om et generelt presset sundhedsvæsen ikke mindst i psykiatrien men også med hensyn til personaleressourcer generelt, de velkendte problemer med sektorovergange og meget mere var også i år 2 afløst af krisestemning. Det handlede fortsat om belastning af intensivafdelingerne, hvordan man bedst kunne hjælpe de kritisk syge coronapatienter, vaccinationsprogrammer, nedlukning mv. Nye temaer så også dagens lys: de helbredsmæssige konsekvenserne af det store arbejdspress for sundhedsvæsnets medarbejdere og nedlukningernes indvirkning på især børn og unges mentale helbred og fremtid mv.

Der var heldigvis også grund til optimisme, som manifesterede sig i blandt andet gennembrud i behandlingen af de sygeste patienter og i sammenhold og hjælpsomhed på tværs af organisatoriske skel. Igennem såvel de drøje måneder som de medicinske fremskridt var det tydeligt, at sundhedsvæsnets medarbejdere havde trådt i (forventet) karakter som ansvarsbevidste, opfindsomme og selvstændige ud over det sædvanlige. Det var hele besætningen til pumperne. Det var et virkelighedens drama om medarbejdere, der udviste et kæmpestort engagement i det sundhedsvæsen, der var genstand for hidtil uset opmærksomhed fra både politikere og medier ofte med negative konsekvenser for privatliv og energireserver.

Oftest tager krisefortællingen en drejning, når man enten fornemmer, at det værste er overstået, eller når krisefortællingen ikke kan opretholdes længere uden for store omkostninger – alt efter temperament og synsvinkel. Det skete også med hensyn til covid 19-pandemien. Det lød nu til, at vi skulle tilbage til noget, der mindede om en almindelig hverdag - nu i følgeskab med ny virus i familien af vira, der kan forårsage alt fra nogle få, lette sygedage til livstruende sygdom.

Som følge af den officielle afblæsning af coronakrisen blev det hurtigt tydeligt for både sundhedsvæsnets medarbejdere, ledere, kommentatorer og politikere m.fl., at de problemer, man havde diskuteret før covid-19, fortsat var der. Det gjaldt alt fra den demografiske udfordring over udsultning af psykiatrien til en skæv fordeling af ressourcerne i det somatiske sundhedsvæsen, hvor nogen får meget og andre alt for lidt – og meget mere. Ikke alene var problemerne der stadigvæk. De var i mange tilfælde også i gang med at blive værre – blandt andet øget pres på børne- og ungdomspsykiatrien, ventelister som vi ikke har set dem i lang tid, medarbejdere, der forlader det offentlige sundhedsvæsen i stigende tempo, fordi nok er nok, og et håb om forandring, der svinder.

Disse faktorer var en del af sundhedsvæsnets virkelighed da 2021 blev til 2022.

Blandt LVS' medlemmer blev der endvidere fornyet anledning til at rette blikket imod en problemstilling, der ikke alene lægger pres på sundhedsvæsnets ressourcer, men som også er en trussel imod kvaliteten af den behandling, patienterne tilbydes: Den omstændighed, at vi ved for lidt om de behandlinger, procedurer mv., der befinder sig på sundhedsvæsnets hylder. En af forklaringerne er, at der investeres for lidt i den kliniske forskning – den forskning, der er tættest på patienten, og som genereres af klinikernes spørgsmål og iagttagelser og interaktion med patienterne. Det blev igen også tydeligt, at et hjerte barn hos LVS' medlemmer, nemlig de kliniske retningslinjer, lider under det store arbejdspress i hverdagen. Der er simpelthen mindre tid og færre kræfter til at trække det store og meget vigtige arbejde. Som et tredje element i kvalitetsbevidstheden hos medlemmerne stod det klart, at man var mere end parate til at tage

livtag med en stor udfordring for alle, der ansvar for behandling af patienter – at stille spørgsmålene: Gør vi ting, der i virkeligheden ikke gør gavn? Gør noget af det reelt mere skade end gavn? Gør vi for meget i nogle sammenhænge?

Covid 19- pandemien satte også sine spor på arbejdet med psykiatriplanen, men i september 2022 blev den længe ventede plan endelig offentliggjort. Den betyder øgede bevillinger på trecifrede millionbeløb i hhv. 2023, 2024, 2025 og 2026. Der er desværre fortsat tale om en betydelig underfinansiering af psykiatrien, og vi kan derfor ikke være tilfredse, medmindre denne plan blot er det første skridt og ikke laurbær, som man på Christiansborg vælger at hvile på i de kommende år.

Patienter med behov for psykiatrisk behandling skal ikke i årtier endnu finde sig i at være så meget dårligere stillet end patienter i det somatiske sundhedsvæsen. Psykiatrisk behandling skal have de samme muligheder for at gøre en forskel for patienterne, som vi forventer af anden behandling i sundhedsvæsenet. Der skal være bedre rammer for forskning inden for psykiatrien. Vi ved fra andre sygdomsområder, at prioritering af forskningsmidler mv. giver bonus for patienterne. Vi ved også, hvad det betyder, når en patientgruppe ikke nyder godt af samme. Det skaber ulighed, og det bidrager til en skævvridning af anvendelsen af sundhedsvæsenets ressourcer.

Underprioriteringen af psykiatrien bidrager således også til ulighed i sundhed. Den bidrager til menneskelig lidelse hos både patienter og pårørende og til unødvendigt ringe udsigter til at leve et så langt og sundt liv, som den politiske retorik på sundhedsområdet ellers sætter i højsædet i disse år.

Det positive er, at aftalen tager udgangspunkt i et fagligt oplæg til en tiårsplan, og at man ønsker at implementere alle planens 37 anbefalinger – ønsker, der skal blive til handling denne gang.

... og tid til en #hverdagsrevolution

På baggrund af de mange udmeldinger i såvel generelle som fagmedier, diskussioner i faglige fora mv. tog LVS kort før årsskiftet fat på at definere det, der kom til at hedde #hverdagsrevolution.

Begrebet var inspireret af det, hele Danmark havde været vidner til under covid-19: Sundhedsmedarbejdere, der kunne, ville og gjorde – ofte på trods. Man tog fra og gjorde det selv. Heriblandt var LVS' medlemmer.

Det førte til en erkendelse af, at de forandringer, medlemmerne ønsker – og som sundhedsvæsenet har hårdt brug for – dem kan LVS' medlemmer i høj grad være med til at definere og til at skabe. Fordi fagligheden og kompetencerne er til stede. Fordi viljen og engagementet er der.

Hverken læger eller andet sundhedspersonale – eller patienterne – kan vente på, at der kommer forkromede, universelle løsninger oven fra det politiske Danmark. Det er heller ikke derfra løsningerne på en ikke uvæsentlig del af problemerne findes, al den stund at det er sundhedspersonalet, der ved, hvor skoen trykker.

LVS' bestyrelse besluttede derfor at gå i gang med at indkredse en vision, som kunne mobilisere LVS' medlemmer, de lægevidenskabelige selskabers, viden og kompetencer og præsentere dem for politikere og samarbejdspartnere som højrelevante løsningsforslag til sundhedsvæsenets mest påtrængende problemer.

I november 2021 kom LVS med det første bud på en forståelse af hverdagsrevolution i Tidsskrift for Ledelse i Sundhedsvæsenet <https://selskaberne.dk/artikler/nyhed/vi-traenger-til-hverdagsrevolution-sundhedsvaesenet>

En #hverdagsrevolution handler ikke om en pludselig omstyrning af den gældende orden i sundhedsvæsenet.

Den handler derimod om den løbende indsats i hverdagen for at dreje den supertanker, som sundhedsvæsenet er, i retning af implementering af dyder, der er genkendelige for ikke mindst læger men også andre faggrupper:

Vi vil arbejde for, at vi står på et bedre fundament af viden i morgen, end vi har i dag. Vi vil have bedre muligheder for at teste det, vi gør i dag.

Vi mangler evidens på mange områder. Det betyder ikke, at det vi gør, nødvendigvis er forkert. Men det er bedre at vide det. For hvis vi tager fejl, kan vi afskaffe det og indføre noget, der er bedre.

Vi vil være mere sikre på, at det vi rent faktisk tilbyder patienten, er bedre end ikke at gøre noget, og at der er plads til at overveje om mindre kan være bedre både i den konkrete situation og på retningslinjeniveau.

Det er ikke en spareøvelse, selv om der måske er økonomiske gevinster at hente ved at tilvejebringe bedre evidens. Det er først og fremmest en kvalitetsøvelse, som skal udføres både for den enkelte patients skyld men også for fremtidige patienters skyld og af hensyn til et sundhedsvæsen, som skal have bedre muligheder for at fordele ressourcerne, der hvor der er mest brug for dem, i stedet for de områder der af forskellige årsager får mest opmærksomhed.

#hverdagsrevolution handler om langt mere sundhedsfaglig indflydelse på de beslutninger og processer, der afgør, hvilke tilbud der er til patienterne. Det er en indflydelse, LVS' medlemmer kan få mere af, når de organiserer kræfterne både internt i specialerne og på hospitaler og i praksis og på tværs af disse grænser.

Det kræver naturligvis nogle rammer og nogle ressourcer.

#testhverdagen

En af hverdagsrevolutionens satsningsområder er klinisk forskning, patientnær forskning. Den forskning, der ikke tiltrækker store kommercielle sponsorater. Den forskning, der fx tester to typer af behandlinger for den samme lidelse op imod hinanden, hvad enten det handler om medicinsk behandling eller operationsmetoder mv. Den forskning, der fx tester genoptræning, rehabilitering og terapiformer inden for psykiatrien. Listen er lang og laves bedst af LVS' medlemmer – meget gerne i samarbejde med andre faggrupper. Vi skal på forskningsområdet have mere fair samarbejde, hvor patienter, klinikere og akademikere får mere at skulle have sagt.

Vi skal simpelthen teste de behandlinger, sundhedsvæsenet allerede har på hylderne, hvis effektivitet eller eventuelle skadevirkninger, vi ikke har tilstrækkelig viden om. Vi skal udvikle en test-kultur, som gør, at det er helt naturligt at stille de (selv-)kritiske spørgsmål.

Det kræver, at regionerne indfører faste budgetter til patientnær forskning, sådan at klinikerne ikke længere skal hoppe fra tue til tue og bruge alt for meget tid på at skaffe finansiering – hvilket jævnligt ikke lykkes. Den patientnære forskning er en billig investering med mulighed for store gevinster. En massiv satsning på den patientnære forskning i kombination med en nationale datamodel er vigtige elementer i løsningen af sundhedsvæsenets problemer.

LVS har fremført dette synspunkt i en kampagne på LinkedIn og Twitter (efteråret 2022), i direkte dialog med politikere, i debatindlæg, i taler m.fl. i det forgangne år og vil blive ved med det i det kommende. Den

pædagogiske opgave er betragtelig – muligvis fordi ”forskning er forskning” i manges bevidsthed, og der tænkes ikke over, at det ikke er nok at opfinde nyt i samarbejde med industrien – vi skal også teste ”det gamle”. Men LVS oplever heldigvis en stigende forståelse for synspunktet.

Coronatiden gav heldigvis forskning fortjent hæder, og LVS vurderede derfor, at der skulle smedes, mens jernet var varmt.

LVS har blandt andet arbejdet for, at [forskning](#) skal være et af de fyrtårne, som sundhedsvæsenet navigerer efter. Derfor var forskningen også emnet for LVS’ årsmøde i juni 2022. Årsmødets titel var *Fra fyord til forskning*. Titlen blev valgt, fordi der fra centralt hold ofte spores mere interesse for begrebet innovation og for kommercielt rettede life science strategier end for den forskning, der kan rykke på kvaliteten i hverdagen.

På årsmødet debatterede vi blandt andet, hvordan de kommercielt uinteressante patienter kan tilgodeses bedre; hvilke mekanismer, der er på spil, når det at indføre nyt i sundhedsvæsenet bare bliver mere spændende end at forholde sig til det gamle; hvilke datamodeller, der skal til; og hvordan vi balancerer imellem den faglige og den politiske logik, når der skal træffes beslutninger om sundhedsvæsenet.

Det var også på årsmødet, at LVS lancerede [platformsforsøg](#) som et vigtigt element i at få #testhverdagen til at blive virkelighed. Platformsforsøg viste blandt andet deres værdi i forbindelse med samtidige tests af eksisterende lægemidler til at behandling af kritisk syge covid-19-patienter, og det gav blod på tanden til at søge dem udbredt til langt flere områder. Platformsforsøg har potentiale til at forbedre sundhedsvæsenet hurtigt og demokratisk. Derfor har LVS arbejdet videre med at udarbejde et konkret forslag til implementering af platformsforsøg, som vil blive præsenteret dels på LVS’ årsmøde i januar 2023, dels i en kampagne i foråret 2023.

Organisationen [Vælg Klogt](#), som LVS etablerede sammen med Danske Patienter finansieret af Danske Regioner, har spillet en stor rolle i LVS’ arbejde med at etablere en fagligt og patientorienteret tilgang til at forbedre kvaliteten af patientbehandlingen i det danske sundhedsvæsen.

I januar 2022 holdt LVS et webinar i samarbejde med Vælg Klogt med de specialebærende selskaber. Emnet var både Vælg Klogt og [kliniske retningslinjer](#) som indgang til kvalitetsarbejde. Formålet var dels at orientere om status for Vælg Klogt, dels at høre selskabernes mening om potentialet for, at de også i selskaberne kunne arbejde med en Vælg Klogt-inspireret tilgang til kvalitet. Det viste sig, at der var stor interesse for dette, og det var særdeles inspirerende at opleve en interesse for at arbejde på tværs af specialerne baseret på en erkendelse af, at det, der sker hos naboen, har indvirkning på ens egen hverdag og omvendt.

Det gav LVS blod på tanden til at arbejde videre med at inddrage selskaberne aktivt i Vælg Klogt arbejdet, og det udmønter sig blandt andet i et webinar den 5. december 2022, hvor der arbejdes konkret med at identificere behandlinger, procedurer mv., som bør udfases.

Det bestyrkede også LVS i, at kliniske retningslinjer skal have høj prioritet. Derfor har LVS i det forgangne år arbejdet sammen med DMCG’s sekretariat og Danske Regioner for at tegne en model for, hvordan selskaberne kan understøttes i fortsat at udarbejde kliniske retningslinjer. LVS har desuden arbejdet sammen med Lægeforeningen med hensyn til at kvalificere de behov, selskaberne har på området.

At forskning er værd at hædre, var det fælles udgangspunkt for et projekt, som LVS deltog i sammen med Medicoindustrien, Danske Patienter, Dansk Selskab for Fysioterapi, Dansk Sygepleje Selskab (DASYS), Lægemiddelindustriforeningen (Lif), Lægeforeningen, Fagforeningen Pharmadanmark – Akademikere i Life Science og Trial Nation, og som førte til introduktion af forskningsprisen *Danmarks bedste kliniske forsøg og afprøvninger 2022*, som blev præsenteret den 7. juni.

Prisen blev uddelt i syv kategorier, og i dommerkomiteen sad repræsentanter fra hver af de deltagende organisationer. Dagen blev en bekræftelse af, at klinisk forskning lever og har brug for at blive både understøttet med flere midler og for at blive hædret. Det var bevægende at se prisvindernes reaktioner og inspirerende at bevidne, hvor bredt forskning og afprøvninger spænder både geografisk og tematisk. Organisationerne har besluttet at arbejde på at gentage prisen i 2023.

Lægers uddannelse

Revisionen af speciallægeuddannelsen med Sundhedsstyrelsen for bordenden har været en meget langstrakt proces som følge af covid-19-pandemien.

Arbejdet er på dette tidspunkt endnu ikke afsluttet, og der er fortsat emner, hvor vi endnu ikke ved, hvad udkommet bliver.

Grundlæggende har der været enighed om, at vi i store træk har de rigtige specialer. For nogle specialers vedkommende har man set på, om der kan være et vist fælles indhold i kurserne.

For at kunne imødekomme patienternes behov fremadrettet, ikke mindst i lyset af den demografiske udfordring, ønskes det, at man i højere grad vægter brede kompetencer. Der arbejdes fortsat på en klarere terminologi og governance på efteruddannelsen. Her kan det blandt andet nævnes, at man ønsker, at fagområder vender tilbage til at være områder, der kan tilgås fra flere specialer og ikke, som det ses i flere tilfælde på nuværende tidspunkt, at være en form for subspecialisering. De specialebærende selskaber har bidraget til en afdækning af området, som har været meget værdifuld.

Inspektorordningen vil blive opprioriteret i de kommende år, hvilket LVS finder positivt.

Et væsentligt indsatsområde for LVS på uddannelsesområdet vil blive et forestående arbejde med udarbejde nye specialebeskrivelser og derefter nye målbeskrivelser. Disse opgaver vil lægge beslag på mange kræfter i de specialebærende selskaber, og LVS vil arbejde for, at selskaberne får mest mulig støtte både i form af tid, relevant støtte, rådgivning og kurser – hvad der måtte være behov for. Målbeskrivelserne er en kerneopgave for de specialebærende selskaber, og heldigvis ligger den fortsat der, og den revision, der lægges op til, ligger ud over de løbende revisioner, vi allerede kender.

Kommunikation, alliancer og public affairs

Med de nye, definerede satsningsområder for LVS: #hverdagsrevolution, #testhverdagen, lægers uddannelse og kliniske retningslinjer var tiden også inde til at videreudvikle på LVS' visuelle profil og måde at kommunikere på de sociale medier på i 2022.

Det medførte blandt starten på en kampagnemodel, som så lyset efter sommerferien i form af en række videoer med hvert af bestyrelsens medlemmer, som tager udgangspunkt i et af de fire satsningsområder. Det gør bredden i fagligheden blandt LVS' medlemmer tydeligere.

LVS har med glæde kunnet konstatere, at kampagnen har fået meget opmærksomhed, og at den har kastet opmærksomhed af sig til andre af LVS' udmeldinger.

LVS tror på, at kommunikationen af den konkrete sag og det konkrete budskab har gennemslagskraft, fordi det tager udgangspunkt i medlemmers hverdag og faglighed. Det bliver nemmere for beslutningstagere og samarbejdspartnere at forstå, hvad det er, LVS arbejder for, og hvad de lægevidenskabelige selskaber har at byde på i løsningen af sundhedsvæsenets problemer.

LVS har fortsat fokus på denne type kommunikation, og den vil blive udvidet i det kommende år med endnu større fokus på medlemmernes kvaliteter og kompetencer.

Alliancer med både store og små samarbejdspartnere har også fortsat høj prioritet ikke mindst, når det handler om at bygge bro mellem forskellige faggrupper i sundhedsvæsenet, der ligesom LVS ønsker at arbejdet målrettet og konkret med kvaliteten af patientbehandlingen med fokus på klinisk forskning, begrænsning af unødvendige behandlinger mv.

Organisationen

Der skal lyde en meget stor tak til medlemsselskaberne som i året, der er gået, har stillet deres viden til rådighed for myndigheder og for LVS på trods af stort arbejdspress. Det er tydeligt, at engagementet er stort og den faglige stolthed ligeså. LVS vil gøre sit bedste for at værne om de lægevidenskabelige selskabers muligheder for fortsat at bringe deres viden i spil. Den gør en verden til forskel for LVS' indflydelse, og den gør en verden af forskel for patienterne og for sundhedsvæsenet.

LVS mistede i februar 2022 bestyrelsesmedlem Carsten Obel, som afgik ved døden i en alt for tidlig alder.

Carsten Obel gik med stor nysgerrighed uforbeholdent ind i bestyrelsen. Her delte han generøst ud af sin store viden og bidrog originalt på tværs af indimellem komplekse diskussioner, ofte med udsyn til det internationale miljø, som han var en del af. Han løftede med stor loyalitet opgaver for LVS og repræsenterede organisationen i relation til Danish Life Science Cluster, som søger at skabe dynamik mellem offentlige og private sundhedsaktører. Han sad også i Behandlingsrådet og bidrog i Vidensråd for Forebyggelse bl.a. til rapporten Børn og Unges Mentale Sundhed fra 2020.

LVS, sundhedsvæsenet og samfundet har mistet et intenst, originalt og dedikeret menneske. Mest gik tankerne dog til Carsten Obels familie.